



**РЕШЕНИЕ**

«15» ноябрь 2021 ел

**КАРАР**

№ 41

**Балтач муниципаль районы Норма авыл жирлеге территориясендә  
төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турындагы  
нигезләмәне раслау хакында**

2003 елның 6 октяберендәге 131-ФЗ номерлы "Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында"гы Федераль законның 14 статьясындагы 1 өлешенә 19 пункты, 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында»гы Федераль закон нигезендә, Норма авыл жирлеге Уставына таянып, Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районы Норма авыл жирлеге Советы **КАРАР БИРӘ**:

1. Балтач муниципаль районы Норма авыл жирлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турындагы нигезләмәне расларга.

2. Әлеге карар рәсми басылып чыккан көнненән, әмма 2022 елның 1 гыйнварыннан да соңга калмыйча, Балтач муниципаль районы Норма авыл жирлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турындагы нигезләмәнең 5 нче бүлегендәге нигезләмәләрдән тыш, үз көченә керә.

3. Балтач муниципаль районы Норма авыл жирлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турындагы нигезләмәнең 5 нче бүлегендәге нигезләмәләр 2022 елның 1 мартыннан үз көченә керә.

4. Әлеге карарны «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә «Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында» урнаштыру юлы белән халыкка игълан итәргә һәм [baltasi.tatarstan.ru](http://baltasi.tatarstan.ru) Балтач муниципаль районының рәсми сайтында бастырып чыгарырга.

5. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны авыл жирлеге башлыгы Шарипжанов Радик Наиловичка йөкләргә.

Татарстан Республикасы  
Балтач муниципаль районы  
Норма авыл жирлеге башлыгы



Р.Н. Шарипжанов

Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районы Норма авыл жирлегенен 2021 елның 15 ноябрэндәге 41 номерлы Карарына кушымта

## **НИГЕЗЛӘМӘ**

### **Балтач муниципаль районы Норма авыл жирлеге территориясендә төзекләндрү өлкәсендә муниципаль контроль турында**

#### **1. Гомуми нигезләмәләр**

1.1. Әлеге Нигезләмә Балтач муниципаль районының Норма авыл жирлеге территориясендә төзекләндрү өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыру тәртибен билгели (алга таба - төзекләндрү өлкәсендә контроль).

1.2. Балтач муниципаль районының Норма авыл жирлеге территориясендә төзекләндрү кагыйдәләрен (алга таба - төзекләндрү кагыйдәләре), инвалидлар өчен социаль, инженерлык һәм транспорт инфраструктурасы объектларын һәм күрсәтелә торган хезмәтләренә (алга таба - мәжбүри таләпләр) үтәү, төзекләндрү өлкәсендә контроль предметы булып тора.

1.3. Төзекләндрү өлкәсендә контроль Балтач муниципаль районының Норма авыл жирлеге башкарма комитеты (алга таба - Башкарма комитет) тарафыннан башкарыла.

1.4. Балтач муниципаль районының Норма авыл жирлеге башлыгы (алга таба - контрольдә тотарга вәкаләтле вазыйфай затлар) төзекләндрү өлкәсендә контрольдә тотарга вәкаләтле вазыйфай затлар булып тора. Башкарма комитетның күрсәтелгән вазыйфай затларының вазыйфай Вазыйфаларына, аларның вазыйфай инструкциясе нигезендә, төзекләндрү өлкәсендә контроль буенча вәкаләтләргә гамәлгә ашыру керә.

Төзекләндрү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфай затлар «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль

контроль турында» 31.07.2020 ел, № 248-ФЗ Федераль закон һәм башка федераль законнар нигезендә хокукларга, бурычларга ия һәм җаваплылыкка ия.

1.5. Төзекләндерү өлкәсендә контроль, профилактик чаралар, контроль чаралар оештыру һәм үткәрү белән бәйле мөнәсәбәтләргә карата «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 31.07.2020 ел, №248-ФЗ Федераль закон, «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 06.10.2003 ел, № 131-ФЗ Федераль закон нигезләмәләре кулланыла.

1.6. Башкарма комитет үз эченә алган төзекләндерү кагыйдәләрен үтәүне контрольдә тотат:

- 1) якын-тирә территорияләргә карап тоту буенча мәҗбүри таләпләр;
- 2) элементларны һәм төзекләндерү объектларын карап тоту буенча мәҗбүри таләпләр, шул исәптән таләпләр:

- халыкның аз хәрәкәтләнүче төркемнәренә мәгариф, сәламәтлек саклау, мәдәният, физик культура һәм спорт, социаль хезмәт күрсәтү объектларына ирекле үтеп керүенә комачауламый торган киртәләргә урнаштыру буенча<sup>1</sup>;

---

<sup>1</sup> Төзекләндерү өлкәсендә контроль предметы, «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 06.10.2003 ел, № 131-ФЗ Федераль законның 45.1 статьясы нигезендә, авылларны төзекләндерү кагыйдәләрен җайга салу предметына нинди нигезләмәләргә туры килүен исәпкә алып билгеләнгән.

Муниципаль контроль предметында инвалидлар өчен объектларның үтемлеклеге буенча билгеләп үтелде:

- халыкның аз хәрәкәтләнүче төркемнәренә мәгариф, сәламәтлек саклау, мәдәният, физик культура һәм спорт, социаль хезмәт күрсәтү объектларына ирекле үтеп керүенә комачауламый торган киртәләргә урнаштыруны тикшерү;

- биналарга һәм аларга керү юлларына ирекле үтеп керүне, шулай ук ишегалларына ирекле керү юлларын, җәяүлеләргә, шул исәптән Инвалидларның һәм халыкның башка аз хәрәкәтләнүче төркемнәренә иминлеген тәмин итүне тикшерү.

Аз хәрәкәтләнүче төркемнәргә бинага ирекле үтеп керүенә килгәндә исә, бу инде территорияне төзекләндерү кагыйдәләре предметы түгел, ә капитал төзелеш объектларын төзегәндә һәм реконструкцияләгәндә Дәүләт төзелеш күзәтчелеге предметы түгел, шулай ук Капиталь төзелеш объектынның проект документларының техник регламентларның, шул исәптән механик, янгын һәм башка куркынычсызлык таләпләренә туры килүен тикшерү предметы дип уйлыйбыз, инвалидларның капитал төзелеш объектларына керү мөмкинлеген тәмин итүгә карата таләпләргә туры килә торган таләпләргә туры килә (РФ Шәһәр төзелеш кодексының 51 статьясындагы 7 өлешенә 3 пункттагы «а» пунктчасы, РФ Шәһәр төзелеш кодексының 51 статьясындагы 7 өлешенә 3 пунктның «в» пунктчасы).

- торак булмаган биналарның, төзелмэләрнең, корылмаларның, башка диварларның, корылмаларның, шулай ук төзекләндерүнең һәм жәмәгать урыннарының башка элементларының фасадларын карап тоту буенча;

- инженерлык корылмаларын эксплуатацияләү өчен кирәкле мәгълүматны үз эченә алган махсус билгеләрне, язуларны карап тоту буенча;

- Татарстан Республикасы норматив хокукый актларында һәм төзекләндерү кагыйдэләрендә билгеләнгән жир эшләрән башкару тәртибе нигезендә бирелә торган жир эшләрән башкаруга рөхсәтнамә нигезендә жир эшләрән башкару буенча;

- биналарга һәм аларга керү юлларына ирәкле үтөп керүне, шулай ук ишегалларына ирәкле керү юлларын тәмин итү, жәяүлеләр иминлеген һәм жәяүлеләрнең, шул исәптән инвалидларның һәм халыкның башка аз хәрәкәтләнүче төркемнәренен, жир эшләрән башкару чорында, иминлеген тәмин итү буенча;

- транспорт чараларын газонда яки башка яшелләнделерелгән, яки рекреацион территориядә урнаштырмау, төзекләндерү кагыйдэләре белән чикләнгән транспорт чараларын урнаштыру, шулай ук аларны эксплуатацияләү, хезмәт күрсәтү яки ремонтлау вакытында, йөкләр ташканда яки төзелеш майданнарыннан чыкканда (тент яки яшерү булмау аркасында) транспорт чаралары белән гомуми файдалану территорияләренен пычрануына юл куймау турында;

3) Балтач муниципаль районы Норма авыл жирлеген территориясен кышкы чорда жыештыру буенча мәжбүри таләпләр, шул исәптән биналарның, корылмаларның түбэләрән, бозларын һәм боз сөңгеләрән чистарту буенча чаралар үткөрүне дә кертеп, кышкы чорда мәжбүри таләпләр;

4) Балтач муниципаль районы Норма авыл жирлеген территориясен жәйге чорда жыештыру буенча мәжбүри таләпләр, шул исәптән карантин, агулы һәм чүп үләннәрен ачыклау, аларга каршы көрәш, аларны локальләштерү, бетерү буенча мәжбүри таләпләрне дә кертеп;

---

Кирәк булган очракта, мәжбүри таләпләр исемлеген конкрет муниципаль берәмлек территориясен төзекләндерү кагыйдэләре эчтәлеген исәпкә алып тулыландырылырга яки төгәлләштерелергә мөмкин.

5) махсус янгынга каршы режим гамәлдә булган чорда янгын куркынычсызлыгының өстәмә мәжбүри таләпләре;

б) гомуми файдаланудагы территорияләрдә жир асты коммуникацияләрен салу, үзгәртеп кору, ремонтлау һәм карап тоту буенча мәжбүри таләпләр;

7) яшел үсентеләрне утырту, саклау һәм карап тоту буенча мәжбүри таләпләр, шул исәптән агач һәм куакларны кисү (сүтү), бура билеты һәм (яки) агач һәм куакларны күчереп утыртуга рөхсәтнамә нигезендә утырту буенча мәжбүри таләпләр, әгәр мондый документлар (кисү билеты, күчереп утыртуга рөхсәт) төзекләндерү кагыйдәләре белән билгеләнгән очракларда төзекләндерелергә тиеш булса<sup>2</sup>;

8) каты коммуналь калдыкларны жыю буенча мәжбүри таләпләр;

9) хайваннарны урамда йөртү буенча мәжбүри таләпләр һәм гомуми файдаланудагы территорияләрдә һәм төзекләндерү кагыйдәләрендә каралган башка төрләрдә авыл хужалыгы хайваннарын һәм кошларын көтүгә юл куймау турында таләпләр.

Башкарма комитет вазыйфаи затлар тарафыннан бирелгән мәжбүри таләпләрне бозуларны бетерү турындагы күрсәтмәләреннән үтәлешен контрольдә тотат.

1.7. Төзекләндерү элементлары астында хәзерге хәлдә декоратив, техник, планировка, конструктив жайланмалар, яшелләндерү элементлары, төрле жиһазлар һәм бизәү элементлары, шул исәптән биналар, корылмалар, Корылмалар фасадлары, кече архитектура формалары, капитал булмаган стационар булмаган корылмалар

---

<sup>2</sup> Бу процедура Россия Федерациясе субъектлары территорияләрендә һәм муниципаль берәмлекләр территорияләрендә шәһәр төзелешә эшчәнлеген гамәлгә ашыру үзенчәлекләренә бәйле, әгәр мондый процедура һәм аны үткәрү тәртибе Россия Федерациясе субъектының норматив хокукый акты яисә жирле үзидарә вәкиллекле органының муниципаль хокукый акты белән билгеләнгән булса, кулланыла ала (к.). II бүлекләр Россия Федерациясе Хөкүмәтеннән 2014 елның 30 апрелендәге 403 номерлы, 2017 елның 28 мартындагы 346 номерлы, 2016 елның 7 ноябрәндәге 1138 номерлы, 2017 елның 17 апрелендәге 452 номерлы, 2016 елның 27 декабрәндәге 1504 номерлы карарларында каралган төзелеш өлкәсендә процедураларның тулы исемлегә. Әгәр агач һәм куакларны утыртуга карау билетын һәм (яки) рөхсәт бирү Россия Федерациясе субъектының норматив хокукый акты яисә жирле үзидарә вәкиллекле органының муниципаль хокукый акты нигезендә жирлектә каралмаган булса, «шул исәптән төшерү (сүтү), агач һәм куакларны кисү буенча мәжбүри таләпләр» сүзләрен, әгәр мондый документлар (кисү билеты) булса, агач һәм куакларны күчереп утыртуга рөхсәт язую һәм (яисә) рөхсәт язую булса, янадан утыртуга рөхсәт (төзекләндерү кагыйдәләре белән билгеләнгән очракларда бирелергә тиеш, алар төшереп калдырылырга тиеш.

һәм корылмалар, мәғълүмат щитлары һәм территорияне төзекләндерүнең состав өлешләре буларак кулланыла торған күрсәткечләр аңлашыла.

Төзекләндерү объектлары астында хәзерге хәлдә төзекләндерү эшләре алып барыла торған төрле функциональ билгеләнештәге территорияләр, шул исәптән төзекләндерү эшләре алып барыла торған территорияләр аңлашыла:

1) планлаштыру структурасы элементлары (зоналар (массивлар), районнар (шул исәптән торак районнар, микрорайоннар, кварталлар, сәнәгать районнары), гражданның бакчачылык, яшелчәчелек коммерцияле булмаган берләшмәләре урнаштыру территорияләре);

2) урам-юл челтәре элементлары (аллеялар, бульварлар, магистральләр, тыкрыклар, майданнар, юллар, проспектлар, тыкрыклар, разъездлар, спусклар, тракторлар, тупиклар, урамнар, шосселар);

3) ишегалды территорияләре;

4) балалар һәм спорт майданчыклары;

5) хайваннар өчен майданчыклар;

6) парковкалар (парковка урыннары);

7) парклар, скверлар, башка яшел зоналар;

8) техник һәм санитар-яклау зоналары;

Коймалар астында капкалар, калиткалар, шлагбаумнар, шул исәптән автоматик коймалар һәм декоратив коймалар (коймалар) чын хәлдә аңлана.<sup>3</sup>

1.8. При осуществлении контроля в сфере благоустройства система оценки и управления рисками не применяется<sup>4</sup>.

<sup>3</sup> Әлеге пунктта төзекләндерү өлкәсендә контроль объекты булырга мөмкинлеген иң яхшы аңлау өчен билгеләмәләр кертелә.

Төзекләндерү элементларын билгеләү Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 1 статьясындагы 38 пункттан алынган.

Башка билгеләмәләр аныкланырга мөмкин, әмма тиешле муниципаль берәмлекне төзекләндерү кагыйдәләре эчтәлегенә каршы килмәскә тиеш.

<sup>4</sup> Нигезләмәдә баяләү һәм рисклар белән идарә итү системасын куллану каралырга мөмкин. Бу очракта хәл хәвеф-хәтәр категорияләре исемлеген раслау мәсьәләләрен, риск критерийларын, контроль объектларын риск категорияләренә кертү тәртибен, риск индикаторларын раслау тәртибен жайга салырга тиеш. Бу очракта контроль төрләре турында башка төр нигезләмәләреннән куркынычлылык белән идарә итү системасын жайга салу үз эченә алган нигезләмәләреннән файдаланырга кинәш ителә.

## **2. Закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерү куркынычларын профилактикалау**

2.1. Башкарма комитет төзекләндерү өлкәсендә, шул исәптән профилактик чаралар үткәру юлы белән дә контрольлек итә.

2.2. Профилактик чаралар Башкарма комитет тарафыннан контрольдә тотылуы затларның мәжбүри таләпләрне намус белән үтәвен стимуллаштыру, мәжбүри таләпләрне бозуга һәм (яки) закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерүгә китерә торган шартларны, сәбәпләрне һәм факторларны бетерү һәм мәжбүри таләпләрне контрольдә тотучы затларга житкерү, аларны үтәү алымнарына житкерү максатларында гамәлгә ашырыла.

2.3. Төзекләндерү өлкәсендә контрольне тормышка ашырганда зыян (зыян) китерү куркынычын киметүгә юнәлдерелгән профилактик чаралар үткәру контроль чаралар үткәругә карата өстенлекле булып тора.

2.4. Профилактик чаралар Россия Федерациясе Хөкүмәте билгеләгән тәртиптә расланган закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян китерү (зыян) куркынычларын профилактикалау программасы нигезендә гамәлгә ашырыла, шулай ук зыян китерү куркынычын профилактикалау программасында каралмаган профилактик чаралар үткәрелергә мөмкин.

Профилактик чаралар үткәргәндә контроль объектларының закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерүенә турыдан-туры куркыныч тудыруы яки мондый зыянга (зыян) китерелүе ачыкланса, төзекләндерү өлкәсендә контрольдә тотарга вәкаләтле вазыйфай зат бу хакта кичекмәстән Балтач муниципаль районының Норма авыл жирлеге башлыгына хәбәр итә.

2.5. Төзекләндерү өлкәсендә башкарма комитетны тормышка ашырганда түбәндәге профилактик чаралар үткәрелергә мөмкин:

- 1) мәгълүмат бирү;
- 2) хокук куллану практикасын гомумиләштерү;
- 3) кисәтү игълан итү;

- 4) консультация бирү;
- 5) профилактик визит<sup>5</sup>.

2.6. Мәгълүматларны Балтач муниципаль районының «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә (алга таба - районның рәсми сайты) тиешле мәгълүматларны урнаштыру юлы белән мәжбүри таләпләрне үтәү мәсьәләләре буенча башкарма комитет тарафыннан башкарыла.

Башкарма комитет районның рәсми сайтындагы контроль эшчәнлеккә багышланган махсус бүлектә «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 31.07.2020 ел, № 248-ФЗ Федераль законның 46 статьясындагы 3 өлешендә каралган мәгълүматларны урнаштырырга һәм аларга ярдәм итәргә бурычлы.

Башкарма комитет шулай ук Балтач муниципаль районының Норма авыл жирлегенә халкына контроль объектларына карата куелган мәжбүри таләпләр турында гражданнар жылышыларында һәм конференцияләрендә хәбәр итәргә хокуклы.

2.7. Хокук куллану практикасын гомумиләштерү Башкарма комитет тарафыннан үткәрелгән тикшерү чаралары һәм аларның нәтижәләре турында мәгълүматларны жыю һәм анализлау юлы белән гамәлгә ашырыла.

Контрольгә алырга вәкаләтле вазыйфай затлар тарафыннан хокук куллану практикасын гомумиләштерү нәтижәләре буенча ел саен Балтач муниципаль районы Норма авыл жирлегенә башлыгы имзалаган Башкарма комитет карары белән төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашыру буенча хокук куллану практикасын гомумиләштерү нәтижәләрен үз эченә алган доклад әзерләнә. Өлеген доклад, хисап елыннан соң килүче елның 1 июленә кадәр, Балтач муниципаль районының рәсми сайтында контроль эшчәнлегенә багышланган махсус бүлектә урнаштырыла.

2.8. Мәжбүри таләпләрне бозуга юл куймау турында кисәтү һәм мәжбүри таләпләрне үтәүне тәмин итү буенча чаралар күрү тәкъдиме Башкарма комитетта

---

<sup>5</sup> Профилактик чараларның санап үтелгән төрләрәннән бары тик мәгълүмат бирү һәм консультация алу гына мәжбүри. Каралган профилактик чаралар кулланылмаска мөмкин (31.07.2020 ел, № 248-ФЗ «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында»гы Федераль законның 45 статьясындагы 2 өлешен карагыз).



эзерлэнгән мәжбүри таләпләрне бозу яки мәжбүри таләпләрне бозу билгеләре турында белешмәләр булган очракта һәм (яки) мәжбүри таләпләрне бозу закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китергән яисә закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян китерү (зыян) куркынычы тудырган очракта контрольлек итүче затка игълан ителә. Балтач муниципаль районының Норма авыл җирлеге башлыгы тарафыннан әлеге белешмәләр алынганнан соң 30 көннән дә соңга калмыйча кисәтүләр игълан ителә (имзалана). Кисәтү язма рәвештә яисә электрон документ рәвешендә рәсмиләштерелә һәм контрольдә тотучы зат адресына җибәрелә.

Мәжбүри таләпләрне бозуга юл куймау турында кисәтү Россия Федерациясе Икътисадый үсеш министрлыгының 31.03.2021 ел, № 151 боерыгы белән расланган форма нигезендә рәсмиләштерелә "Контроль (күзәтчелек) органы тарафыннан кулланыла торган документларның типик рәвешләре турында".

Мәжбүри таләпләрне бозуга юл куймау турында игълан ителгән кисәтүләр теркәү номеры бирелгән кисәтүләрне исәпкә алу журналында теркәлә.

Башкарма комитет тарафыннан мәжбүри таләпләрне бозуга юл куелмау турында кисәтү игълан ителгән очракта, контрольлек итүче зат күрсәтелгән кисәтүгә карата каршылык бирергә хокуклы. Кисәтүгә карата каршылык Башкарма комитет тарафыннан алынганнан соң 30 көн эчендә карала. Каршылыкларны карау нәтижәсендә контрольдә тотучы затка язмача яки электрон документ формасында җавап җибәрелә. Каршылык белән килешмәгән очракта җавапта тиешле нигезләмәләр күрсәтелә.

2.9. Контрольлек итүче затларга консультация бирү телефон аша, видео-конференц-элементә аша, шәхси кабул итү яки профилактик чаралар, контроль чаралар үткәрү барышында контрольдә тотарга вәкаләтле вазыйфаи зат тарафыннан гамәлгә ашырыла һәм 15 минуттан артмаска тиеш.

Балтач муниципаль районы Норма авыл җирлеге башлыгы тарафыннан гражданнарны шәхсән кабул итү үткәрелә. Кабул итү урыны, шулай ук кабул итү өчен билгеләнгән көннәр һәм сәгатьләр турында мәгълүмат Балтач муниципаль

районының рәсми сайтында контроль эшчәнлегенә багышланган махсус бүлектә урнаштырыла.

Консультация телдән яки язма формада түбәндәге мәсьәләләр буенча башкарыла:

- 1) төзекләндерү өлкәсендә контроль оештыру һәм гамәлгә ашыру;
- 2) әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән контроль чараларны гамәлгә ашыру тәртибе;
- 3) контрольгә алырга вәкаләтле вазыйфай затларның гамәлләренә (гамәл кылмавына) шикаять бирү тәртибе;
- 4) мәжбүри таләпләрне үз эченә алган норматив хокукый актлар (аларның аерым нигезләмәләре) турында мәгълүмат алу, аларның үтәлешен бәяләү Башкарма комитет тарафыннан контроль чаралар кысаларында башкарыла.

Контрольдә тотучы затларга телдән консультация бирү шулай ук гражданның жыелышларында һәм конференцияләрендә дә гамәлгә ашырылырга мөмкин.

2.10. Язма рәвештә консультация контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфай зат тарафыннан түбәндәге очракларда гамәлгә ашырыла:

- 1) контрольлек итүче зат тарафыннан консультация бирү мәсьәләләре буенча язмача җавап бирү турында язма запрос тәкъдим ителде;
- 2) вакытында консультациялар бирү телдән бирергә җавап бирелгән сорауларга җавап бирү мөмкин түгел;
- 3) куелган сорауларга җавап өстәмә мәгълүмат соратып алуны таләп итә.

Консультация бирүне гамәлгә ашырганда контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфай зат Россия Федерациясе законнары нигезендә керү мөмкинлеге чикләнгән мәгълүматның конфиденциальлеген үтәргә тиеш.

Консультация бирү барышында конкрет контроль чарасына, контрольдә тотарга вәкаләтле вазыйфай затларның карарларына һәм (яки) гамәлләрен, контроль чарада катнашучыларның башка гамәлләрен бәяләгән мәгълүмат, шулай ук контроль чара кысаларында үткәрелгән экспертиза, сынаулар нәтижәләрен үз эченә алган мәгълүмат бирелә алмый.

Консультация барышында консультация бирергә вәкаләтле вазифаи затка билгеле булган мәгълүмат, мәжбүри таләпләрне үтәү мәсьәләләре буенча контрольлек итүче затны бәяләү максатыннан, Башкарма комитет тарафыннан файдаланыла алмый.

Контрольлек итәргә вәкаләтле вазифаи затлар тарафыннан консультацияләрне исәпкә алу журналы алып барыла.

Башкарма комитетка контрольлек итүче затларның биш һәм аннан күбрәк мөрәжәгатьләре кәргән очракта, консультация Балтач муниципаль районының рәсми сайтында һәм Балтач муниципаль районының Норма авыл җирлегенә мәгълүмат стендында контроль эшчәнлегенә багышланган махсус бүлектә урнаштыру, Балтач муниципаль районының Норма авыл җирлеге башлыгы имзалаган язма аңлатма бирү юлы белән башкарыла.

2.11. Профилактик визит контрольдә тотылучы затның эшчәнлек алып бару урыны буенча профилактик әңгәмә рәвешендә яисә видео-конференц-элементдән файдалану юлы белән үткәрелә.

Профилактик визит барышында контрольлек итүче зат үз эшчәнлегенә карата яисә аңа караган контроль объектларына карата куелган мәжбүри таләпләр турында хәбәр итә.

Профилактик визит барышында контрольлек итүче затларга мәжбүри таләпләрне бозуларны бетерү турында күрсәтмәләр бирелми. Профилактика визиты барышында контрольлек итүче зат тарафыннан алынган аңлатмалар тәкъдим итү характерына ия.

### **3. Контроль чаралар һәм контроль гамәлләр башкару**

3.1. Төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашырганда башкарма комитет тарафыннан әлеге чаралар кысаларында түбәндәге контроль чараларның һәм контроль гамәлләренә түбәндәге төрләре үткәрелергә мөмкин:

1) инспекция визиты (мәжбүри таләпләр нигезендә контрольдә тотучы затның (аның филиалларының, Вәкилләренә, аерымланган структур бүлекчәләренә) урнашу (эшчәнлек алып бару) урынында булырга тиешле документларны карау,

сораштыру, документлар таләп итү юлы белән), язма аңлатмалар, инструменталь тикшерү аша);

2) рейд тикшерүе (тикшерү, сораштыру, язмача аңлатмалар алу, документларны соратып алу, инструменталь тикшерү, сынаулар, экспертиза аша);

3) документар тикшерү (язмача аңлатмалар алу, Документлар истребованиясе, экспертиза аша);

4) күчмә тикшерү (тикшерү, сораштыру, язмача аңлатмалар алу, документларны соратып алу, инструменталь тикшерү, сынаулар, экспертиза аша);

5) мәжбүри таләпләрнең (төзекләндерү өлкәсендә контроль объектлары турында белешмәләр жыю һәм анализлау юлы белән), шул исәптән ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек барышында кергән мәгълүматларны, шулай ук дәүләт һәм муниципаль мәгълүмат системаларындагы мәгълүматларны, «Интернет» челтәреннән, башка һәркем өчен мөмкин булган мәгълүматларны, шулай ук автомат режимда эшләүче хокук бозуларны теркәүнең техник чараларын кулланып алынган белешмәләрне, шулай ук фото-төшерү функциясе булган хокук бозуларны теркәүнең техник чараларын кулланып алынган мәгълүматларны күзәтү, - кино төшерү, видеоязмалар;

б) күчмә тикшерү (карау, инструменталь тикшерү (видеоязма кулланып), сынау, экспертиза ярдәмендә).

3.2. Мәжбүри таләпләрнең үтәлешен күзәтү һәм күчмә тикшерү Башкарма комитет тарафыннан контрольдә тотучы затлар белән бәйләнешсез үткәрелә.

3.3. Әлеге Нигезләмәнең 3.1 пунктындагы 1-4 пунктчаларында күрсәтелгән контроль чаралар планнан тыш чаралар формасында үткәрелә.

Планнан тыш контроль чаралар бары тик прокуратура органнары белән килештерелгәннән соң гына үткәрелергә мөмкин.

3.4. Контрольлек итүче затлар белән үзара хезмәттәшлек итү белән үткәрелә торган контроль чаралар үткәрү өчен нигез булып тора:

1) Башкарма комитетта гражданнар һәм оешмалардан, дәүләт хакимияте органнарыннан, жирле үзидарә органнарыннан, массакүләм мәгълүмат чараларыннан килгән мәгълүматта зыян (зыян) китерү куркынычы турында яисә закон тарафыннан

саклана торган кыйммәтләргә зыян китерү куркынычы турында, шулай ук контроль чаралар үткәру нәтижәсендә, үзара бәйләнешсез контроль чараларны да кертеп, мондый белешмәләрне алу, шул исәптән контроль чараларны да кертеп, контроль чаралар үткәру нәтижәсендә, шул исәптән башка контрольлек итүче затларга карата үткәрулә торган;

2) Россия Федерациясе Президенты күрсәтмәсе, Россия Федерациясе Хөкүмәтенә конкрет контрольләнуң затларга карата контроль чаралар үткәру турында күрсәтмәсе;

3) прокуратура органнарына кергән материаллар һәм мөрәжәгатьләр буенча законнарның үтәлешенә, кеше һәм граждән хокукларының һәм ирекләренә үтәлешенә күзәтчелек итү кысаларында контроль чара үткәру турында прокурор таләбе;

4) ачыкланган мәжбүри таләпләрне бозу очраklarын бетерү турында күрсәтмәненә үтәлу срогы чыккач - контрольлек итүче зат тарафыннан бирелгән күрсәтмә белән бирелгән документлар һәм белешмәләр тапшырылмаган яки бирелгән документлар һәм белешмәләр нигезендә ачыкланган мәжбүри таләпләрне бозуны бетерү турында күрсәтмәненә үтәлеше турында нәтижә ясау мөмкин түгел.

3.5. Контрольлек итүче зат белән берлектә үткәрулә торган контроль чаралар Башкарма комитет карары нигезендә контроль чаралар үткәрулә.

3.6. Башкарма комитет тарафыннан зыян (зыян) китерү яки закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян китерү (зыян) куркынычы турында белешмәләр нигезендә контроль чара үткәру турында Карар кабул ителгән очракта, мондый күрсәтмә төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфай затның мотивлаштырылган күрсәтмәсе нигезендә кабул ителә.

3.7. Контроль чаралар Балтач муниципаль районының Норма авыл жирлегә башлыгы тарафыннан, башкарма комитетның эш планындагы бирем нигезендә, шул исәптән «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 31.07.2020 ел, № 248-ФЗ Федераль законда билгеләнгән очраklarда үткәрулә.

3.8. Гражданнарға, юридик затларға һәм шәхси эшмәкәрләргә карата контроль чаралар «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 31.07.2020 ел, № 248-ФЗ Федераль закон нигезендә, контрольдә тотарга вәкаләтле вазыйфаи затлар тарафыннан үткәрелә.

3.9. Башкарма комитет төзекләндерү өлкәсендә контрольне оештыру һәм гамәлгә ашырганда әлегә документлар һәм (яки) белешмәләр ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек кысаларында, шул исәптән электрон формада булган башка органнардан документлар һәм (яки) белешмәләр ала. Күрсәтелгән документлар һәм белешмәләр исемлеге, аларны бирү тәртибе һәм сроклары Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2016 елның 19 апрелендәге 724-р номерлы боекыгы белән расланган исемлек белән билгеләнгән дәүләт контроле (күзәтчелеге) органнары, муниципаль контроль органнары, башка дәүләт органнарыннан, жирле үзидарә органнарыннан яисә дәүләт органнарына яки жирле үзидарә органнарына буйсынучы оешмалардан соратып алына һәм ала торган мәгълүмат, шулай ук ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек кысаларында документлар һәм белешмәләр бирү кагыйдәләре белән эш итә торган документлар һәм белешмәләр, Россия Федерациясе Хөкүмәтенең «Дәүләт контролен (күзәтчелеген), муниципаль контрольне гамәлгә ашыру кысаларында ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек турында» 06.03.2001 ел, № 338 карары белән расланган дәүләт контроле (күзәтчелеге), муниципаль контроль төрләрен оештыру һәм гамәлгә ашырганда контроль (күзәтчелек) органнары яисә әлегә органнарға буйсынучы оешмалардан алына торган белешмәләр.

3.10. Контрольлек итүче затлар булган индивидуаль эшкуар, гражданин, килеп житкәндә, Башкарма комитетка контроль чарасын үткәргәндә булу мөмкинлеге булмау турында мәгълүмат бирергә хокуклы, шуңа бәйле рәвештә контроль чараны уздыру индивидуаль эшкуар, гражданинның әлегә мөрәжәгатенә сәбәп булган хәлләрне бетерү өчен кирәкле вакытка күчәрелә (әмма 20 көннән дә артык түгел), бер үк вакытта түбәндәге шартларны үтәү дә керә:

1) контрольдә тотылучы затның яисә аның вәкиленең булмавы, контрольлек чарасын үткәргәндә, төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашырырга, мәжбүри таләпләрне үтәүне контрольдә тотарга вәкаләтле вазыйфаи зат бәяләвенә

комачауламый, контрольлек итүче затка тиешле рәвештә контроль чара үткәрү турында хәбәр ителгән булса;

2) законда саклана торган кыйммәтләргә зыян китерүнең яисә фактта зыян китерүнең турыдан-туры янавы билгеләре булмау;

3) контрольдә тотылучы затның (контрольдә тотучы затның авыруы, аның командировкасы һ.б.) булмау өчен җитди сәбәпләр бар.

3.11. Күчмә тикшерүне үткәрү вакыты 10 эш көненнән дә артмаска тиеш.

Бер кече эшмәкәрлек субъектына карата күчмә тикшерү барышында үзара йогынты ясауның гомуми вакыты кече предприятие өчен 50 сәгатьтән һәм микропредприятиеләр өчен 15 сәгатьтән артмаска тиеш.

Россия Федерациясенең берничә субъекты территориясендә үз эшчәнлеген башкаручы оешмага карата күчмә тикшерү үткәрү вакыты оешманың һәр филиалы, вәкиллеге, оешманың аерымланган структур бүлекчәсе яисә җитештерү объекты буенча аерым билгеләнә.

3.12. Барлык очракларда да контроль эшләр башкаруга вәкаләтле вазыйфай затлар һәм контроль гамәлләр кылуга җәлеп ителгән затлар тарафыннан тикшерү чараларын үткәрү өчен фотога төшерү, аудио - һәм видеоязма, геодезия һәм картометрик үлчәүләр кулланылырга мөмкин. Фотога төшерү, аудио – һәм видеоязма, геодезия һәм картометрик үлчәүләр үткәрү һәм әлеге максатлар өчен кулланылган техник чаралар турындагы мәгълүмат тикшерү чарасы нәтижәләре буенча төзелә торган актта һәм контроль чара кысаларында үткәрелә торган контроль эш нәтижәләре буенча төзелә торган беркетмәдә чагыла.

3.13. Контроль чара нәтижәләренә контрольлек итүче зат тарафыннан мәжбүри таләпләрнең үтәлешен бәяләү, мәжбүри таләпләрне бозуларны кисәтү һәм аларны бозуларны туктату өчен шартлар тудыру, бозылган нигезләмәне торгызу, вәкаләтле органнарга яисә вазыйфай затларга «дәүләт контроле (күзәтчеләге) һәм Россия Федерациясендә муниципаль контроль турында» 31.07.2020 ел, № 248-ФЗ Федераль законның 90 статьясындагы 2 өлешендә каралган чараларны җаваплылыкка тарту яисә Башкарма комитет тарафыннан куллану өчен мәгълүмат җибәрү керә.

3.14. Контроль чарасы тәмамланганнан соң, контрольлек итүче зат белән үзара хезмәттәшлекне күздә тоты торган контроль чара акты төзелә. Мондый чара үткәру нәтижәләре буенча мәжбүри таләпләрне бозу ачыкланса, актта нинди мәжбүри таләп бозылуы, нинди норматив хокукий акт һәм аның структур берәмлеге тарафыннан билгеләнүе күрсәтелә. Ачыкланган бозуларны бетергән очракта, тикшерү чарасы тәмамланганнан соң актта аны бетерү факты күрсәтелә. Мәжбүри таләпләрне бозу дәлиле булган документлар, башка материаллар актка кушылырга тиеш. Тикшерү чараларын үткәргәндә тутырылган тикшерү кәгазьләре актка теркәлә.

Актны рәсмиләштерү, әгәр актны рәсмиләштерүнең башка тәртибе Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнмәгән булса, мондый чараны үткәру көнендә контроль чара үткәру урынында башкарыла.

Прокуратура органнары тарафыннан килештерелгән контроль чарасы акты, аны рәсмиләштергәннән соң, контроль (күзәтчелек) чараларның бердәм реестры аша, прокуратура органнарына жиберелә.

3.15. Контроль чаралар турында мәгълүмат контроль (күзәтчелек) чараларның бердәм реестрында урнаштырыла.

3.16. Контрольдә тотылучы вазыйфай затларга контроль, гамәлләр һәм кабул ителә торган карарлар турында хәбәр итү элге гамәлләр һәм контроль (күзәтчелек) чараларының бердәм реестрында карарлар урнаштыру, шулай ук аларны дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр күрсәтү һәм дәүләт һәм муниципаль функцияләрне башкару өчен файдаланыла торган мәгълүмат системаларының мәгълүмати-технологик хезмәттәшлеген тәмин итә торган инфраструктура аша контрольдә тотылучы затларга житкерү юлы белән башкарыла, шул исәптән «дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталы (функцияләр)» федераль дәүләт мәгълүмат системасы аша (алга таба - дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталы) һәм (яки) дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең региональ порталы аша да.

Эшмәкәрлек эшчәнлеген башкаручы, контрольлек итүче зат булып торучы граждан, контрольлек итәргә вәкаләтле вазыйфай затлар кылган гамәлләр, гамәлләр һәм кабул ителә торган карарлар турында, аларга Башкарма комитет адресына документларны кәгазьдә алу кирәклегенә турында хәбәр жиберү яки Башкарма



комитетта контрольләнүче затның электрон почта адресы турында мәгълүматлар булмау һәм аңа документларны дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталы аша электрон рәвештә жиберү мөмкинлеге булганда, хәбәр итә., әгәр зат Бердәм идентификация һәм аутентификация системасында хисап язмасына ия булмаса (ул Бердәм идентификация һәм аутентификация системасында теркәү процедурасын узуну төгәлләмәсә). Күрсәтелгән граждан Башкарма комитетка документларны кәгаздә жиберергә хокуклы.

2023 елның 31 декабренә кадәр контрольдә тотучы затка контроль, гамәлләр һәм кабул ителә торган карарлар турында хәбәр итү, Башкарма комитет контрольдә тотучы затка документлар һәм белешмәләр жиберү, контрольдә тотылучы затка электрон формада яки контрольлек итүче зат запросы буенча хәбәр итү мөмкинлеге булмаган очракта, шул исәптән кәгаздә дә гамәлгә ашырылырга мөмкин.

3.17. Актта баян ителгән фактлар һәм нәтижәләр белән килешмәгән очракта, контрольлек итүче зат шикаятне «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 31.07.2020 ел, № 248 – ФЗ Федераль законның 39-40 статьяларында һәм әлеге Нигезләмәнең 4 бүлегендә каралган тәртиптә жиберергә хокуклы.<sup>6</sup>

3.18. Контроль чара үткәргәндә мәжбүри таләпләрне бозу очраклары ачыкланмаган очракта, бу хакта белешмәләр контроль (күзәтчелек) чараларның бердәм реестрына кертелә. Контрольлек итәргә вәкаләтле вазыйфай зат мәжбүри таләпләрне үтәү буенча киңәшләр бирергә, закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерү куркынычын профилактикалауга юнәлдерелгән башка чаралар үткәргәргә хокуклы.

3.19. Контроль чара үткәргәндә башкарма комитетның контрольлек итүче заты (контрольлек итәргә вәкаләтле вазыйфай зат) тарафыннан мәжбүри таләпләрне бозу ачыкланган очракта, Россия Федерациясе законнарында каралган вәкаләтләр чикләрендә үтәлгәргә тиеш:

---

<sup>6</sup> Муниципаль контрольнең әлеге төрөндә судка кадәр шикаят бирү системасы кулланылса (39 ст. 4 өлеше). Югыйсә әлеге норма төшереп калдырылырга тиеш.

1) контроль чарасы актын рәсмиләштергәннән соң, контрольлек итүче затка ачыкланган житешсезлекләрне бетерү турында, аларны бетерү һәм (яки) закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерүне булдырмау буенча чаралар үткөрү турында күрсәтмә бирергә;

2) тикшерү чарасын уздырганда төзекләндерү өлкәсендә контроль объектына ия булган һәм (яки) аннан файдаланучы граждан, оешмаларның эшчәнлеген билгеләнгән очракта, гражданнарга, оешмаларга зыян китерү (зыян) куркынычы булу һәм аны булдырмау ысуллары турында теләсә нинди үтемле ысул белән мәгълүмат житкерү буенча Россия Федерациясе законнарында каралган чараларны кичекмәстән кабул итәргә;, закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерүнең турыдан-туры куркынычын тудыра, мондый зыян (зыян) китерелгән;

3) контроль чарасы барышында жинаять яки административ хокук бозу билгеләрен ачыклаганда, тиешле мәгълүматны үз компетенциясе нигезендә яисә тиешле вәкаләтләр булганда, гаепле затларны законда билгеләнгән жаваплылыкка тарту буенча чаралар күрергә, тиешле мәгълүматны дәүләт органына жиберергә;

4) мәжбүри таләпләрне бозуларны бетерүне, мәжбүри таләпләрне бозуларны кисәтү, закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерүне булдырмау буенча, күрсәтмәне билгеләнгән срокта үтәмәгән очракта, күрсәтмәне мәжбүри үтәү турындагы таләп белән судка мөрәжәгать иткәнче, аның үтәлешен тәмин итү буенча чаралар күрергә, әгәр мондый чара законнарда каралган булса, судка мөрәжәгать итәргә тиеш;

5) закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерү куркынычын профилактикалауга юнәлдерелгән мәжбүри таләпләрне үтәү буенча рекомендацияләр бирү, башка чаралар үткөрү турындагы мәсьәләне карарга.

3.20. Контрольлек итүче вазыйфаи затлар, төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашырганда, федераль башкарма хакимият органнары һәм аларның территориаль органнары, Норма авыл жирлеген башкарма хакимияте органнары, жирле үзидарә органнары, хокук саклау органнары, оешмалар һәм гражданнар белән билгеләнгән тәртиптә хезмәттәшлек итәләр.

Төзеклэндерү өлкәсендә контроль чара үткәру барышында Россия Федерациясе законнары тарафыннан административ һәм башка жаваплылык каралган закон таләпләрен бозуны контрольдә тоту кысаларында тикшерү чарасы үткәрелгән очракта, контроль чара актында ачыкланган хокук бозу билгеләре булуы турында мәгълүмат күрсәтелә. Контрольлек итәргә вәкаләтле вазыйфай затлар әлеге актының күчermәсен тиешле жаваплылыкка тартуга вәкаләтле хакимият органына юллылар.

#### **4. Башкарма комитет карарларына, төзеклэндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфай затларның гамәлләренә (гамәл кылмавына) шикаять бирү<sup>7</sup>**

4.1. Башкарма комитет карарларына, төзеклэндерү өлкәсендә контрольлек итәргә вәкаләтле вазыйфай затларның гамәлләренә (гамәл кылмауларына) «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 31.07.2020 ел, № 248-ФЗ Федераль законның 9 бүлегендә билгеләнгән тәртиптә шикаять бирелергә мөмкин.

4.2. Аларның хокуклары һәм законлы мәнфәгатләре, алар фикеренчә, төзеклэндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашыру кысаларында турыдан-туры бозылган, судка кадәр шикаять бирергә хокуклы:

- 1) контроль чаралар үткәру турында карарлар;
- 2) ачыкланган бозуларны бетерү турында контроль чаралар актылары, күрсәтмәләр;
- 3) төзеклэндерү өлкәсендә контрольлек итәргә вәкаләтле вазыйфай затларның контроль чаралары кысаларында гамәлләре (гамәл кылмаулары).

---

<sup>7</sup> Муниципаль контроль рәвеше турындагы нигезләмәдә муниципаль контрольнең тиешле төрен гамәлгә ашырганда шикаятьләр бирүнең судка кадәр тәртибе, әгәр Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан расланган контроль рәвешендәге Федераль законда башкача билгеләнмәгән булса, кулланылмый (248-ФЗ номерлы Федераль законның 39 ст.4 өлеше).

Бу очракта 4 бүлекне түбәндәге редакциядә бәян итәргә кирәк:

«4.1. Башкарма комитет карарларына, муниципаль торак контролен гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфай затларның гамәлләренә (гамәл кылмауларына) суд тәртибендә шикаять бирелергә мөмкин.

4.2. Башкарма комитет карарларына шикаять бирү, муниципаль торак контролен гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфай затларның гамәлләренә (гамәл кылмауларына) судка кадәр тәртибе кулланылмый.».

4.3. Шикаяць контрольлек итүче зат тарафыннан дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталын һәм (яки) дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең региональ порталын кулланып, шикаяцьне карап тикшерүгә вәкаләтле органга тапшырыла.

Дәүләт яисә закон белән саклана торган башка серне тәшкил итүче белешмәләр һәм документлар булган шикаяць, дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталын һәм дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең региональ порталын кулланмыйча, дәүләт һәм закон тарафыннан саклана торган башка сер турында Россия Федерациясе законнары таләпләрен исәпкә алып бирелә. Тиешле шикаяць Балтач муниципаль районы Норма авыл жирлегә башлығының шәхси кабул итү бүлмәсендә, шикаяцьтә (документларда) закон тарафыннан саклана торган башка серне тәшкил итүче белешмәләрнең булуы турында алдан хәбәр итеп, контрольлек итүче зат тарафыннан тапшырыла.

4.4. Балтач муниципаль районының Норма авыл жирлегә башлығы тарафыннан Башкарма комитет карарына, аның вазыйфаи затларының гамәлләренә (гамәл кылмауларына) шикаяць карала.

4.5. Башкарма комитет карарына, аның вазыйфаи затларының гамәлләренә (гамәл кылмауларына) шикаяць контрольдә тотучы зат үз хокукларын бозу турында белгән яки белергә тиеш булган көннән соң 30 календарь көн эчендә бирелергә мөмкин.

Башкарма комитет күрсәтмәсенә шикаяць контрольлек итүче зат тарафыннан күрсәтмә алынганнан соң 10 эш көне эчендә бирелергә мөмкин.

Шикаяць бирү срогының нигезле сәбәпләре аркасында шикаяць биргән зат үтенече буенча әлеге срок Башкарма комитет (шикаяцьне карап тикшерүгә вәкаләтле вазыйфаи зат) тарафыннан торгызылырга мөмкин.

Шикаяцьне биргән зат шикаяць буенча карар кабул ителгәнче аны тулысынча яисә өлешчә чакыртып ала. Шул ук вакытта шикаяцьне шул ук нигезләр буенча кабат жибәрү рөхсәт ителми.

4.6. Башкарма комитет карарына һәм аның вазыйфаи затларының гамәлләренә (гамәл кылмауларына) шикаять аны теркәгән көннән соң 20 эш көне эчендә каралырга тиеш.

Аны карау өчен башка органнар карамагында булган мәгълүмат алу таләп ителсә, шикаятьне карау срогы Балтач муниципаль районының Норма авыл жирлеге башлыгы тарафыннан 20 эш көннән дә артмаган вакытка озайтылырга мөмкин.

## **5. Төзекләндерү өлкәсендә контрольнең төп күрсәткечләре һәм аларның максатчан күрсәткечләре**

5.1. Төзекләндерү өлкәсендә контрольнең нәтижәлелеген һәм нәтижәлелеген бәяләү «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 31.07.2020 ел, № 248-ФЗ Федераль законның 30 статьясы нигезендә гамәлгә ашырыла.

5.2. Контроль төренең төп күрсәткечләре һәм аларның максатчан күрсәткечләре, төзекләндерү өлкәсендә контроль өчен индикатив күрсәткечләр Балтач муниципаль районы Норма авыл жирлеге Советы тарафыннан раслана.